

Українська академія наук

Полтавський державний медичний університет

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

**BULLETIN OF PROBLEMS
IN BIOLOGY AND MEDICINE**

Випуск 2 (169) (додаток)

DOI 10.29254

E-ISSN 2523-4110

УДК 167: [61+616.31+616-053.2+611/612]-028.77

**ВІСНИК
ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ
І МЕДИЦИНИ
BULLETIN
OF PROBLEMS IN BIOLOGY
AND MEDICINE**

Український
науково-практичний журнал
засновано у листопаді 1993 року

**ЖУРНАЛ
виходить 1 раз на квартал
Випуск 2 (169) (додаток)**

**Рекомендовано до друку
Вченою радою
Полтавського державного
медичного університету**

Включений до індексу цитування
Google Scholar.

Розміщений на онлайн-базах даних
**CrossRef, Ulrichsweb, Proquest, DOAJ,
Index Copernicus.**

*Відповідно до постанови
президії ДАК України
від 11 жовтня 2000 р. №1-03/8,
від 13 грудня 2000 р. №1-01/10,
від 14.10.2009 р. №1-05/4,
від 29.09.2014 №1081,
від 07.05.2019 р. №612,
від 28.12.2019 р. №1643.
журнал пройшов перереєстрацію
і внесений до списку друкованих періодичних
видань, що включаються до переліку наукових
фахових видань України (Категорія Б),
в якому можуть публікуватися результати
дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів*

© ПДМУ (м. Полтава), 2022

Підписано до друку 14.06.2023 р.

**Біологія, медицина,
стоматологія, педіатрія**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЖДАН В. М., д. мед. н.
– головний редактор (м. Полтава)
ПРОНІНА О. М., д. мед. н.
– відповідальний секретар (м. Полтава)
БІЛАШ С. М., д. біол. н.
– відповідальний секретар (м. Полтава)
KIKALISHVILI L. A., MD (Tbilisi, Georgia)
TIMO ULRICHS, Prof. Dr. Med. Dr.PH. (Akkon, Germany)
MICHAL SARUC, Prof. Dr. Hab. (Wroclaw, Poland)
PEREZ-SAYANS MARIO, PhD, PhD, DDS
(Santiago de Compostela, Spain)
ANTON V. TONCHEV, Prof., MD, PhD, DSc (Varna, Bulgaria)

РЕДАКЦІЙНА РАДА

АВЕТІКОВ Д. С., д. мед. н. (м. Полтава)
БЕЗКОРОВАЙНА І. М., д. мед. н. (м. Полтава)
БЕЗШАПОЧНИЙ С. Б., д. мед. н. (м. Полтава)
БУМЕЙСТЕР В. І., д. біол. н. (м. Суми)
ГАСЮК П. А., д. мед. н. (м. Тернопіль)
ДЕЛЬВА М. Ю., д. мед. н. (м. Полтава)
ДУДЧЕНКО М. О., д. мед. н. (м. Полтава)
КАТЕРЕНЧУК І. П., д. мед. н. (м. Полтава)
ЛОБАНЬ Г. А., д. мед. н. (м. Полтава)
ЛУЦЕНКО Р. В., к. мед. н. (м. Полтава)
ЛЯХОВСЬКИЙ В. І., д. мед. н. (м. Полтава)
НЕБЕСНА З. М., д. біол. н. (м. Тернопіль)
НЕПОРАДА К. С., д. мед. н. (м. Полтава)
ОЛІЙНИК І. Ю., д. мед. н. (м. Чернівці)
ПАРХОМЕНКО К. Ю., д. мед. н. (м. Харків)
ПОХИЛЬКО В. І., д. мед. н. (м. Полтава)
СКРИПНИКОВ А. М., д. мед. н. (м. Полтава)
СЛОБОДЯН О. М., д. мед. н. (м. Чернівці)
СТАРЧЕНКО І. І., д. мед. н. (м. Полтава)
ТАРАСЕНКО К. В., д. мед. н. (м. Полтава)
ТКАЧЕНКО І. М., д. мед. н. (м. Полтава)
ТКАЧЕНКО П. І., д. мед. н. (м. Полтава)
УДОД О. А., д. мед. н. (м. Краматорськ)
ФЕДОНЮК Л. Я., д. мед. н. (м. Тернопіль)

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

ЗАСНОВНИКИ:

Українська академія наук (м. Київ)
Полтавський державний медичний університет (м. Полтава)
Адреса редакції:
36011, м. Полтава, вул. Шевченка, 23, ПДМУ
кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією

Свідоцтво про Державну реєстрацію:

КВ №10680 від 30.11.2005 р.

Відповідальний за випуск: О. М. Проніна

Технічний секретар: Я. О. Олійніченко

Комп'ютерна верстка: А. І. Кушпільов

Художнє оформлення: Ю. В. Мирон

Інформаційна служба журналу:

м. Полтава, тел. (0532) 60-95-84, 60-96-12, (050) 668-68-51,
(098) 202-34-31

Міністерство охорони здоров'я України
Всеукраїнська громадська організація
"Наукове товариство анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України"
Полтавський державний медичний університет
Кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією

**ПРОГРАМА
ДРУГОГО МІЖНАРОДНОГО
МОРФОЛОГІЧНОГО СИМПОЗИУМУ**

**«НОВІТНІ ДОСЯГНЕННЯ
КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ
В РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
МЕДИЦИНИ І СТОМАТОЛОГІЇ»**

Полтава, 22-23 червня 2023 року

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Полтавський державний медичний університет
(м. Полтава, Україна)

Вступ.

Збереження, охорона та зміцнення здоров'я громадян є одним із ключових пріоритетів держави в умовах воєнної агресії, який покликана реалізувати система охорони здоров'я. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну спричинило критичне навантаження на національну систему охорони здоров'я, що пов'язано не лише зі значними руйнуваннями об'єктів закладів охорони здоров'я, але й підвищенням попиту громадян на різні види медичної допомоги та послуг, які не були пріоритетними до війни.

Мета дослідження.

Проаналізувати і визначити особливості формування толерантності майбутніх працівників галузі охорони здоров'я як складової професійної компетентності.

Основна частина.

Реальну цінність для охорони здоров'я українців має лише широко освічений лікар, здатний гнучко перебудувати напрям і зміст своєї діяльності у зв'язку з вимоги сьогодення, як основа розуміння світу інших людей. Перед системою вищої медичної освіти гостро постає питання не лише про зміст, структуру та технології підготовки фахівців нового рівня, але насамперед про формування особистісних якостей майбутніх фахівців, здатних відповідати виклику часу, спрямованих на вирішення завдань: виховання людської гідності; формування міжособистісних відносин на засадах терпимості, поваги, солідарності; трансляція знань про права людини у національному та міжнародному вимірі; виховання розуміння нерозривного зв'язку прав людини та підтримання миру [1].

Сьогоднішній здобувач вищої медичної освіти має бути готовим виконувати у суспільстві безліч соціальних ролей, які інтегруватиме у різні сфери суспільного життя, що потребує формування світоглядних, цивільних основ особистості, враховуючи також традиційно активну роль медиків у громадському житті [3]. В аспекті компетентнісного підходу принцип гуманізації у професійній освіті майбутніх лікарів спрямований на формування довіри як особистої цінності, її індивідуальне самовизначення у світі культурних цінностей; передумовами якого є співробітництво [4].

Саме тому важливо не тільки розвивати нові медичні технології, мати можливість використовувати необхідні діагностичні та лікарські засоби, а й застосовувати в освітній практиці гуманістичні методологічні основи з метою формування у майбутніх фахівців необхідних якостей особистості, і системи загальнозначущих цінностей (гуманістичних, що акцентують на ставленні до прав людини, повагу

до гідності особистості; соціокультурних, що визначають ставлення до науки, культури, освіти, етики, моралі; соціальних, що дозволяють орієнтуватися у політичній структурі сучасного суспільства, формувати правову та економічну культуру; екологічних, що виховують гуманне ставлення до природного середовища).

Відповідно до цього медична діяльність будуватиметься не тільки на знаннях анатомо-фізіологічних особливостей людського організму, а й передбачає певний захід психологічного впливу на людину, яка ґрунтується на толерантності, знанні закономірностей людського спілкування. Для того щоб лікар справив позитивний вплив на хворого та його близьких, він має бути толерантним, тонко відчувати їхній настрій, звички, вміти розуміти внутрішній світ людини, допомогти їй подолати страх перед хворобою, послабити її переживання.

Відповідно до Декларації принципів толерантності (ЮНЕСКО, 1995), толерантність визначається як цінність та соціальна норма громадянського суспільства, що виявляється у праві бути різними всіх індивідів громадянського суспільства; забезпечення сталої гармонії між різними концесіями, політичними, етнічними та іншими соціальними групами; повазі до різноманітності різних світових культур, цивілізацій та народів; готовності до розуміння та співпраці з людьми, що різняться за зовнішністю, мовою, переконаннями, звичаями та віруваннями [2].

Ми розглядаємо толерантність як гостру необхідність для сучасного суспільства загалом і кожної людини окремо, а саме терпіння, терпимості, розуміння, дружнього ставлення, адекватного сприйняття. Формування толерантності майбутніх працівників галузі охорони здоров'я як професійної компетентності передбачає: передачу знань про толерантність через навчання, формування умінь та навичок толерантної взаємодії з іншими, формування толерантності, як одну з найважливіших цінностей в особистій системі цінностей – мотивацію толерантної поведінки та орієнтування на толерантність. Звичайно, реалізація такого підходу дуже складна, тому що майбутній лікар має проявляти особливий такт, умінь тонко відчувати світ іншої людини.

У процесі професійної підготовки майбутніх лікарів важливим освітнім аспектом стає формування емоційно-вольової готовності студента до діалогу з іншою людиною, готовності до компромісу та подолання та запобігання конфлікту у ситуаціях зіткнення особистісних позицій у професійній діяльності, що спрямовано на необхідність усвідомлення та визнання абсолютного пріоритету безпеки людського життя як найважливішої цінності

Висновки.

Таким чином формування толерантності слід розглядати як невідкладний імператив. Цей процес слід визначати, як механізм котрий має сприяти формуванню у майбутніх лікарів навичок толерантного мислення, критичного осмислення та вироблення суджень, що ґрунтуються на моральних цінностях. Сучасний лікар має бути для оточуючих яскравим

прикладом у постійному прагненні до оновлення знань, оволодінні передовими технологіями, розвитку свого творчого, гуманітарного мислення. Його діяльність у сфері охорони здоров'я має відрізнятися високою духовністю, чистотою помислів, соціальною толерантністю та певною часткою історичного передбачення.

Література

1. Hresa NV. Spetsyfika tolerantnosti studentiv medychnoho koledzhu. Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysvyachenoyi pam"yati prof. SP Bocharovoyi Osobystist', suspil'stvo, zakon: psykholohichni problemy ta shlyakhy yikh rozv"yazannya; 2017 Ber 30; Kharkiv. Kharkiv: KHNUVS; 2017. s. 21-23. [in Ukrainian].
2. YUNESKO. Deklaratsiya printsipov tolerantnosti. Utverzhdena rezolyutsiyey 5.61 General'noy konferentsii YUNESKO ot 16 noyabrya 1995 goda. Vek tolerantnosti: Nauchno-publitsisticheskiy vestnik. 2001;1-2:131-137.
3. Lozyns'ka LF. Vykhovannya tolerantnosti u studentiv-medykiv v osviti'omu protsesi vyshchoho uchbovoho zakladu. Materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. Aktual'ni pytannya teorii ta praktyky psykholoho-pedahohichnoyi pidhotovky fakhivtsiv za sotsionomichnym profilem; 2010 Trav 22-23; Khmel'nyts'kyi. Khmel'nyts'kyi: MON Ukrayiny; Khmel'nyts'k. nats. un-t; Khmel'nyts'k. obl. hromad. orhanizatsiya «Tsentr seksual'noho ta reproduktyvnoho zdorov"ya»; 2011. s. 166-168. [in Ukrainian].
4. Shyhons'ka NV. Tolerantnist' yak skladova profesiynoyi vzayemodiyi medychnykh pratsivnykiv. Komp"yuterno-intehrovani tekhnolohiyi: osvita, nauka, vyrobnytstvo. 2013;11:162-167. [in Ukrainian].
5. Onipko VV, Bilash SM, Bilash VP, Bilanov OS. Deontolohichni aspekty naukovo-doslidnyts'koyi diyal'nosti zdobuvachiv vyshchoyi osvity v haluzi okhorony zdorov"ya. Ukrainian professional education. 2022;12:54-61. [in Ukrainian].

ЗМІСТ

Кіюн І. Д. КЛІНІЧНА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНОГО КАТАРАЛЬНОГО ГІНГІВІТУ В ОСІБ, ЩО ПАЛЯТЬ Е-СИГАРЕТИ	25
Симоненко Р. В., Мартинюк І. О., Етніс Л. О., Жезулович З. Є. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКІВ <i>BACILLUS SUBTILIS</i> В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ПАРОДОНТУ НА ФОНІ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ	26
СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	
Yakubyshyna L. V., Dovhalyuk A. I., Kulbitska V. V., Zykova N. P., Shuturma O. Ya., Tupol L. D., Hrymalyuk O. I. MODERN METHODS OF ORGANIZING THE EDUCATIONAL PROCESS AND THEIR OPTIMIZATION AT THE DEPARTMENT OF HISTOLOGY AND EMBRYOLOGY OF THE IVAN HORBACHEVSKY TERNOPIL NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE	27
Бакалець О. В., Федонюк Л. Я., Бегош Н. Б., Заєць Т. А. ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ – СУЧАСНИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	29
Беляєва О. М., Лисанець Ю. В., Сліпченко Л. Б., Ефендієва С. М., Гаврильєва К. Г., Роженко І. В., Таран З. М. ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	31
Білаш В. П., Гринь В. Г., Свінцицька Н. Л., Лисаченко О. Д., Біланов О. С., Каценко А. Л., Бобух В. В. ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	33
Білаш С. М., Коптев М. М., Проніна О. М., Пирог-Заказникова А. В., Олійніченко Я. О., Донченко С. В., Ячмінь А. І., Кононов Б. С., Олексієнко В. В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КАФЕДРИ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	35
Білаш С. М., Олійніченко Я. О., Проніна О. М., Коптев М. М., Пирог-Заказникова А. В., Донченко С. В., Ячмінь А. І., Кононов Б. С., Олексієнко В. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ	37
Білаш С. М., Проніна О. М., Олексієнко В. В., Донченко С. В., Олійніченко Я. О., Коптев М. М., Пирог-Заказникова А. В., Ячмінь А. І., Кононов Б. С. ПРОБЛЕМАТИКА ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ	39
Боднарчук Ю. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАСІДАНЬ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА КАФЕДРИ ФАРМАКОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	41
Важнича О. М., Луценко Р. В., Ковальов С. В., Боброва Н. О., Дев'яткіна Н. М., Власенко Н. О., Луценко О. А. СТУДЕНТСЬКЕ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАННЯ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	43
Громова А. М., Мітюніна Н. І., Прилуцька Н. О., Громова О. Л., Кетова О. М., Орлова Ю. А ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ ЗГІДНО ВИМОГ ЧАСУ	45
Дігтяр Н. І., Борзих О. А., Герасименко Н. Д., Лавренко А. В., Авраменко Я. М., Мормоль І. А., Белан О. В. ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ	47
Донченко С. В., Білаш С. М., Проніна О. М., Коптев М. М., Пирог-Заказникова А. В., Ячмінь А. І., Олійніченко Я. О., Кононов Б. С., Олексієнко В. В. РОЛЬ ВИХОВНОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	49
Ждан В. М., Бабаніна М. Ю., Кітура Є. М., Іваницький І. В., Ткаченко М. В., Кир'ян О. А., Шилкіна Л. М. РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	51
Кир'ян О. А., Дорофєєв А. Е., Бабаніна М. Ю., Іщейкіна Ю. О., Волченко Г. В., Іваницький І. В., Лебідь В. Г. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРЯ-ІНТЕРНА ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ТА СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ	53
Кононов Б. С., Білаш С. М., Проніна О. М., Коптев М. М., Пирог-Заказникова А. В., Ячмінь А. І., Олійніченко Я. О., Донченко С. В., Олексієнко В. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ	56
Коптев М. М., Білаш С. М., Проніна О. М., Пирог-Заказникова А. В., Олійніченко Я. О., Донченко С. В., Ячмінь А. І., Кононов Б. С., Олексієнко В. В. РОЗРОБКА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ РОБОЧИХ ПРОГРАМ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПОКРАЩАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	59